

**Проблеми ефективного
захисту прав
учасників/акціонерів
господарських товариств у
господарському процесі**

**Юлія Бездоля,
суддя Господарського суду Одеської
області**

Корпоративні спори в Господарському суді Одеської області

- З 01 січня 2018 по даний час – 89 справ, з них рішень суду – 44
 - Оскаржені в апеляційному порядку – 18, з них скасовані – 5
 - Оскаржені в касаційному порядку – 11, з них скасовані – 4
 - Подані скарги на дії ДВС - 0
-

Корпоративні спори в Господарському суді Одеської області (з 01 січня 2018 по даний час)

- Подано заяв про забезпечення позову – 55, з них: задоволено – 14, частково задоволено – 9, відмовлено у вжитті заходів забезпечення позову – 28, не прийнято до розгляду – 4
- Зустрічне забезпечення – 0
- Скасовано заходи ЗП місцевим ГС – 4, в апеляційному порядку -1
- Застосовано процедуру мирного врегулювання спору за участю судді – 1
- Подано заяв про відвід – 10, з них: задоволено – 1, відмовлено – 8, не прийнято до розгляду – 1
- Застосовано заходи процесуального примусу – 2 рази, у 2 випадках - відмовлено
- Укладено мирових угод - 0

Корпоративні спори в Господарському суді Одеської області (з 01 січня 2018 по даний час)

- Призначено експертиз – 1, у 9 випадках відмовлено
 - Застосовано інститут свідків – 1 випадок, у 3 випадках – відмовили
 - Окремі ухвали та повідомлення – 0
 - Застосовано забезпечення доказів – 2
 - Здійснено розподіл судових витрат після ухвалення рішення – 2, у 1 випадку - відмовили
-

Проблеми при застосуванні ГПК України

- не ефективне використання нових процесуальних інститутів /зустрічне забезпечення, скасування вжитих заходів забезпечення позову за заявою іншої сторони, інститут свідків, мирне врегулювання спору за участю судді/ неефективний захист прав довірителя
- зловживання процесуальними правами /невчасне заявлення відводу, неподання витребуваних доказів/ заходи процесуального примусу

(№5017/1221/2012, 18.03.2019)

Помилки /процесуальний примус/

«На початку судового засідання представник позивача не скористався своїм правом заявити відвід, натомість заявивши якого на стадії розгляду справи по суті наприкінці дослідження доказів.

Дані обставини свідчать про заявлення відводу з метою недопущення продовження розгляду справи після дослідження доказів».

Дії щодо подання заяви про відвід колегії суддів визнані зловживанням процесуальними правами; застосувати заходи процесуального примусу у вигляді штрафу у розмірі одного прожиткового мінімуму для працездатних осіб - 1921 грн.

Враховуючи неподання витребуваної судом реєстраційної справи та неповідомлення суду про неможливість подати витребуваний доказ, були вжиті заходи процесуального примусу шляхом накладення штрафу у розмірі 1921 грн. за невиконання ухвали суду про витребування доказів.

В наступному, оскільки стороною було передано реєстраційну справу у дводенний строк з дня вручення ухвали про накладення штрафу, господарський суд дійшов висновку про наявність правових підстав для скасування ухвали суду, оскільки порушення виправлене.

Помилки / скасування заходів ЗП/

Ухвалою заяву про вжиття заходів ЗП задоволено частково: заборонено третім особам у справі вносити будь-які записи (зміни) до відомостей про відповідача, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, - у тому числі щодо припинення вказаного товариства. У решті заяви відмовлено, оскільки суд не вбачав можливим задовольнити заяву про забезпечення позову в частині «інших осіб», «інших органів», «нотаріусів», «технічних адміністраторів Єдиного державного реєстру юридичних осіб» без зазначення необхідних реквізитів.

В подальшому, у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань з'явилась інформація про початок процедури припинення юридичної особи відповідача, при цьому зміни про юридичну особу були внесені особою, яка не була учасником справи та якої не стосувались заходи ЗП.

Суд апеляційної інстанції скасував ухвалу суду, вказавши, що оскаржувана ухвала фактично не забезпечує позов, не дивлячись на часткове задоволення заяви та задовольнив заяву повністю.

Помилки / скасування заходів ЗП/

Ухвалою суду вжиті заходи забезпечення позову шляхом накладення арешту на частки у статутному капіталі ТОВ та накладення арешту на об'єкт нерухомості, а також заборонено здійснювати реєстраційні дії.

В наступному два з учасників ТОВ скористались своїм правом виходу із складу учасників, у зв'язку з чим заявили клопотання про скасування заходів забезпечення позову з **урахуванням принципу пропорційності**.

Суд скасував заходи забезпечення позову, вжиті ухвалою в частині накладення арешту на 1/5 об'єкту нерухомості та заборонив в цій частині здійснювати реєстраційні дії.

Апеляційна інстанція звернула увагу на нормативне визначення принципу пропорційності згідно зі ст. 15 ГПК України: суд визначає в межах, встановлених цим Кодексом, порядок здійснення провадження у справі відповідно до принципу пропорційності, враховуючи: завдання господарського судочинства; забезпечення розумного балансу між приватними й публічними інтересами; особливості предмета спору; ціну позову; складність справи; значення розгляду справи для сторін, час, необхідний для вчинення тих чи інших дій, розмір судових витрат, пов'язаних із відповідними процесуальними діями, тощо.

Отже принцип пропорційності у господарському судочинстві, на необхідність врахування якого вказується в ухвалі, на думку апеляційної інстанції стосується порядку здійснення провадження у справі, а не питання скасування заходів забезпечення позову.

Помилки /інститут свідків/

- «Господарським судом встановлено, що **обставини, які викладені у заяві свідка, суперечать іншим наявним у справі доказам**, зокрема Висновку експертів за результатами проведення судово-технічної експертизи документів щодо повідомлення позивача про загальні збори.

Щодо заяви свідка та відповідних пояснень, наданих останнім суду під час допиту, господарський суд виходить з того, що в силу вимог ч.2 ст. 87 ГПК України, на підставі показань свідків **не можуть встановлюватися обставини (факти), які відповідно до законодавства або звичаїв ділового обороту відображаються (обліковуються) у відповідних документах**. Законом можуть бути визначені інші обставини, які не можуть встановлюватися на підставі показань свідків. Отже, враховуючи, що обставини щодо наявності/відсутності документів у відповідному поштовому відправленні відображаються у описі вкладення, такі обставини не можуть встановлюватись на підставі показань свідка».

- «Відповідно до ч. 1 ст. 89 ГПК України свідок викликається судом для допиту за ініціативою суду або за клопотанням учасника справи у разі, якщо обставини, викладені свідком у заяві, суперечать іншим доказам або викликають у суду сумнів щодо їх змісту, достовірності чи повноти.

Враховуючи відсутність письмової заяви свідків в порядку ст. 88 ГПК України, суд не вбачає наявності передбачених ст. 89 ГПК України підстав для допиту їх в якості свідків».

Дякую за увагу!